

ХТО ТАКИЙ РЯТУВАЛЬНИК? НЕОБІЗНАНІСТЬ ДІТЕЙ, ЯК РЕЗУЛЬТАТ ЧИСЛЕННИХ РЕФОРМ ДСНС

Постановка проблеми. За роки незалежності України служба пожежної охорони кардинально змінила декілька назв, мігрувала з міністерства до міністерства. Жартуючи, можна сказати, що служба пожежної охорони схожа на «примхливу дівчину», яка ніяк не може підібрати свій індивідуальний й ексклюзивний стиль та імідж.

Такі кардинальні зміни в назві та належності до тієї чи іншої силової структури держави призвели до того, що більшість дорослого населення просто не розуміють про що йде мова, коли говорять про Державну службу з надзвичайних ситуацій, вони не знають які функції покладені на неї та з якою проблемою можна звертатися по допомогу.

Виклад основного матеріалу. Одним з вагомих компоненті при взаємодії фахівців ДСНС з постраждалим населенням є встановлення психологічного контакту. Ефективність встановлення психологічного контакту залежить від ряду об'єктивних та суб'єктивних факторів, одним з яких є знання про партнера, або наявності певного образу суб'єкта взаємодії.

Якщо, в силу свого життєвого досвіду, дорослі мають хоч які уявлення про діяльність фахівців ДСНС, то для дітей це зовсім незрозумілий персонаж. У більшості випадків рятувальник асоціюється у дитини безпосередньо з казковим персонажем, який має зверх здібності.

Наше дослідження знань дитини про професію рятувальника проводилося за допомогою проективної методики – малюнок «Рятувальника». У дослідженні взяли участь діти віком від 6 до 8 років. Така вікова група була обрана не випадково, адже діти саме в цьому віці вже повинні володіти загальними знаннями про особливості різних професій.

За результатами проведеного дослідження всю групу досліджуваних поділили на три загальні категорії (дивитись таблицю 1):

- ✓ діти, які мають чіткі знання про професію рятувальника;
- ✓ діти, які мають розмиті уявлення образу рятувальника (знають про існування такої професії, але не можуть пояснити в яких ситуаціях потрібно звертатися по допомогу);
- ✓ діти, які зовсім не мають уявлень про професію рятувальника.

Таблиця 1

Відсотковий показник обізнаності дітей про фахівця ДСНС

Категорії дітей	Відсоток
Діти, які мають чіткі знання про рятувальника	15,09
Діти, які мають розмиті уявлень про рятувальника	62,27
Діти, які зовсім не мають уявлень про рятувальника	22,64

Отже, за отриманими даними можна сказати, що лише 15,09% з досліджуваної нами групи дітей мають чітке уявлення хто такий фахівець ДСНС, що він робить, та з якою проблемою можна звертатися по допомогу. В

малюнках цих дітей є відображення: самої ситуації професійної діяльності (пожежа, повінь, зруйновані будинки тощо); рятувальник має спеціальну форму та засоби індивідуального захисту (намальовані шоломи, рукавиці, протигазу тощо); представлена спеціальна техніка (пожежні машини, гелікоптери, човни, підйомні крани тощо).

Значна частина досліджуваної групи 62,27% дітей продемонстрували загальну обізнаність про професію рятувальника. На малюнках цих дітей зустрічається людина одягнена у форму з якимось предметом у руках (палиця, пожежний рукав, пляшка з ліками, ніж тощо). Але на більшості рисунків дітей цієї категорії немає самої ситуації професійної діяльності фахівця ДСНС. Нажаль і в розмові ці діти не змогли конкретно відповісти чим саме займається рятувальник.

22,64% опитуваних дітей в загальному не впоралися з завданням. На їх малюнках зображена проста людина, без якихось ознак професійного спрямування. Також, в індивідуальній розмові вони не змогли описати: хто такий рятувальник; що він робить; чим займається; як допомагає іншим.

Окрім того, деякі малюнки даної категорії дітей зовсім не відображають характерну для фахівця ДСНС діяльність. Так, наприклад, діти малювали ситуацію нападу грабіжника на людину, лікаря в операційній тощо.

Відмітимо, що наші досліджувані з легкістю справилися з професійними завданнями інших професій: поліції, кухаря, будівельника, лікаря, ветеринара тощо.

Хочемо зазначити, що 81,89% від усієї групи досліджуваних стверджували, що пожежний і рятувальник це дві різні професії. Отже можемо припустити, що така необізнаність, а точніше заплутаність у розумінні професії рятувальника пов'язана безпосередньо численними реформами, які проводяться в межах служби ще з 1993 року.

Висновки. Проведене дослідження показує, що діти молодшого шкільного віку не володіють чіткими знаннями про основні професійні функції фахівця ДСНС. В когнітивній базі дитини існує два відокремлені образи: пожежний та рятувальник, які не мають нічого спільного, окрім хоробрості, як риси характеру.

Така необізнаність дітей професійних обов'язків фахівців ДСНС, на нашу думку, й пов'язана саме з численними реформами, та «грою» слів (постійною зміною назви самої державної структури).

Для формування цілісного образу в дитини щодо професії рятувальник необхідно:

- мати незміну назву самої державної структури;
- стабільність професійних обов'язків та загальних функцій, які покладені на службу;
- проводити популяризацію професії рятувальник у суспільстві, з урахуванням різновидів підрозділів (водолазні, гірничорятувальні, піротехнічні тощо).
- надати можливість дитини погратися у рятувальника.